

Fritt Ord

Att: Direktør Knut Olav Åmås

Uranienborgveien 2

0258 Oslo

Epost: post@frittord.no

Kunst i Offentlige Rom (KORO)

Att: Direktør Svein Bjørkås

Postboks 6994

St. Olavs plass

0130 OSLO

Epost: post@koro.no

Oslo 4. november 2016

Kjære Svein Bjørkås og Knut Olav Åmås,

Gratulerer med gjennomføringen av konferansen Public Calling på Nationaltheatret 1. og 2. november. Arrangement var i følge programmet dedikert til «å utforske hvilke muligheter som fremdeles finnes for meningsutveksling, for å prøve ut hvordan offentligheten kan realiseres i vår tid.» Dette er etter vårt syn et viktig tema.

I rekken av prominte innledere og talere, var også Torstein Grude fra Piraya Film, produsenten til den omstridte dokumentaren *The Magnitsky Act: Behind the Scenes*. Filmen handler om Magnitskij-saken, der en russisk regnskapsfører og advokat ble drept i fengselet i 2009 etter å ha varslet om en stor korrupsjonssak. Filmen er laget av den russiske filmskaperen Andrei Nekrasov, som bor i Norge. Grude innledet og viste klipp fra Pirayas nye film, som handler om reaksjonen mot filmen.

Grude optrådte i et panel som besto av meriterte varslere, menneskerettighetsadvokater og filmskapere som alle hadde det til felles at de hadde utfordret mektige systemer. Varsleren Thomas Drake fortalte blant om hvordan han ble forsøkt stilt for retten anklaget for brudd på den amerikanske spionloven fra 1917 etter å ha bidratt til avsløringer om NSA.

I denne rammen ble Grude introdusert av moderator Tonje Hessen Schei som en filmskaper som blir forfulgt av mektige krefter som har forsøkt å stoppe filmen hans med alle midler. Grude fortalte deretter at filmen dokumenterte at Magnitskij ikke var en varslere, men innblandet i skattesvindler i Russland.

I filmklippene ble det påstått at den amerikanske forretningsmannen William Browder og hans "NGO associates" forsøker å stanse sannheten gjennom å forfølge filmens regissør, Andrei Nekrasov. Personen som i filmklippene representerte "NGO associates" var Gunnar M. Ekeløve-Slydal, assisterende generalsekretær i Den norske Helsingforskomité. Nekrasov kom også med en rekke påstander om andre av sine kritikere, for eksempel at tyske medier opererte etter sovjetisk logikk.

At TV-kanalene ARTE og ZDF ikke ville vise filmen, og at Washington Post og en rekke andre medier kritiserte filmen for å gjengi russisk propaganda, ble beskrevet av Grude og Nekrasov som utslag av Browders og hans støttespilleres kampanje mot sannheten. Konspirasjonen mot filmen inkluderer altså blant annet de største mediene i USA og Europa, de mest anerkjente russiske menneskerettighetsaktivistene og vestlige myndigheter – i tillegg til Helsingforskomitéen og Browder.

En representant fra Helsingforskomiteen (seniorrådgiver Aage Borchgrevink) var til stede og tok ordet i den svært korte debatten som fulgte panelet. For øvrig var Helsingforskomitéen verken invitert til konferansen eller varslet om at en av innlederne ville angripe oss uimotsagt. Dette synes vi er merkelig i og med at Fritt Ord er godt kjent med at filmen er kontroversiell og at påstandene om at Helsingforskomitéen forsøker å stanse filmen ikke er korrekte.

Det er heller ikke riktig som Grude sa at Helsingforskomitéen ikke er interessert i å arrangere en høring om Magnitskij-saken, slik vi offentlig har sagt at vi vil. 20. oktober gjennomførte vi en skype-konferanse med Nekrasov og Grude, hvor vi ble enige om å sende et nytt opplegg for høringen til dem i første halvdel av november. Tidspunktet for høringen ble også diskutert (en gang i løpet av de første månedene i 2017, f. eks. i tilknytning til filmfestivalen Human Rights, Human Wrongs).

Grunnen til at filmen får kritikk og ikke blir vist på ZDF eller ARTE er at den ikke holder mål journalistisk sett. Filmene fremmer uriktige påstander om dokumentene i saken, om Magnitskij og om arbeidet med å dokumentere drapet. Hvis dere virkelig ønsket «å utforske hvilke muligheter som fremdeles finnes for meningsutveksling», hvorfor ble ingen av Grudes og Nekrasovs kritikere invitert?

En rekke sentrale aktører i etterforskningen og de senere undersøkelsene av saken har gått ut mot Nekrasov, som har fremmet filmens budskap i en rekke internasjonale medier siden april i år. Nekrasov svarer sjeldent på innholdet i kritikken og karakteriserer den gjennomgående som forfølgelse og angrep på ytringsfriheten.

Vi er bekymret for hva slags inntrykk tilhørerne på konferansen fikk av saken, slik den ble presentert og rammet inn. Vi synes det er merkelig at Grude fikk bruke konferansen som talerstol uten at det var lagt opp til eneste kritisk kommentar.

Og vi synes det er dypt beklagelig at Fritt Ord og KORO gjennom et arrangement som var ment å handle om angrep på varslere, angriper en varslere, Sergej Magnitskij, som ble drept fordi han sto opp mot korrupsjon og maktmisbruk.

Med vennlig hilsen,

Bjørn Engesland,
Generalsekretær

Berit Lindeman
Kommunikasjonssjef